

Кращим традиціям вітчизняної гастроентерології — європейське майбутнє!

Роль професійних асоціацій у покращенні надання медичної допомоги в Україні поступово зростає. Однією з найбільш активних в цьому плані є Українська гастроентерологічна асоціація, члени якої активно переймають досвід закордонних колег і впроваджують його у клінічну практику. Саме з цього приводу 28–29 вересня 2017 р. у Києві відбувся черговий VI З'їзд Української гастроентерологічної асоціації (далі — з'їзд). Поділитись досвідом та обговорити нагальні проблеми діагностики, лікування та профілактики хвороб органів травлення, підвести підсумки роботи Української гастроентерологічної асоціації та визначити плани на майбутнє — з такою метою в «Українському домі» зустрілися гастроентерологи, терапевти, сімейні лікарі, ендоскопісти, дієтологи, лікарі інших спеціальностей та науковці з усіх куточків України, до яких приєдналися закордонні фахівці з Італії, США, Чехії, Нідерландів та Німеччини.

До програми з'їзду, що проводився за підтримки Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) та Національної академії медичних наук (НАМН) України, Громадського об'єднання (ГО) «Української гастроентерологічної асоціації» (УГА) та ГО «Київське товариство гастроентерологів», було включено широке коло питань, які стали темами секційних засідань за напрямками:

- «Захворювання гастродуоденальної зони».
- «Гепатобіліарна патологія. Проблемні питання».
- «Актуальна панкреатологія».
- «Захворювання кишечника».
- «Актуальні питання ендоскопічних методів дослідження».
- «Академія здорового харчування».

Великий інтерес учасників заходу викликали лекції, майстер-класи, сателіти, дискусійні панелі за участю експертів, круглий стіл з питань організаційної та правової бази роботи лікарів. Змістовні доповіді, дискусії, спілкування з колегами та представниками фармацевтичних компаній у кулуарах з'їзду безумовно допомогли лікарям відчувати впевненість, що в епоху змін вони не залишаться наодинці зі своїми професійними проблемами, надихнули на подальшу працю та створили плідне підґрунтя для підвищення фахового рівня.

Делегатам, які представляли чисельні регіональні осередки УГА, випала слушна нагода в колі однодумців висловити свої думки та побажання щодо діяльності УГА, взяти особисту участь у вирішенні організаційних питань, визначенні перспектив на найближчі три роки, що залишились до чергового з'їзду.

На початку першого пленарного засідання зі словами привітання до делегатів та учасників з'їзду звернулася представниця МОЗ України — начальник відділу організації високоспеціалізованої медичної допомоги Управління надання медичної допомоги дорослим Департаменту медичної допомоги **Наталія Острополець**. Поряд із побажаннями успіхів, плідної праці та життєвої наснаги для щоденної кропіткої лікарської роботи, куратор гастроентерологічної служби МОЗ України висловила сподівання, що фахівці цієї спеціальності стануть провайдерами медичних реформ та використовуватимуть досвід міжнародних експертів і медичних закладів — учасників пілотного проекту із запровадження нової моделі фінансування надання медичної допомоги на основі методу розподілу за діагностично-спорідненими групами.

Присутні змогли відчувати себе частиною загальноєвропейської гастроентерологічної спільноти завдяки привітальному зверненню голови комітету Національних гастроентерологічних товариств Об'єднаної європейської гастроентерологічної асоціації (UEG — United European Gastroenterology) професору **Луїджі Річчіарделло (Luigi Ricciardiello)** (Італія). У своїй промові італійський колега детально висвітлив основні принципи роботи UEG та відзначив важливу роль

взаємовигідної співпраці з УГА в розвитку вітчизняної та європейської гастроентерології.

Одна з найбільш представницьких організацій такого типу у світі UEG була створена у 1922 р. і спочатку налічувала лише 7 членів, тепер вона складається із 63 учасників, в тому числі — 47 національних товариств країн Європи, Північної Африки, Ізраїлю та 16 професійних асоціацій, що об'єднують понад 22 тис. спеціалістів з різних напрямків гастроентерології, онкології, ендоскопії, хірургії, педіатрії.

Серед них — Європейська асоціація ендоскопічної хірургії (EAES — European Association for Endoscopic Surgery and other Interventional Techniques), Європейська асоціація з вивчення хвороб печінки (EASL — European Association for the Study of the Liver), Європейська організація з вивчення хвороби Крона та виразкового коліту (ECCO — European Crohn's and Colitis Organization) та інші провідні європейські гастроентерологічні організації. Основною місією UEG є вдосконалення гастроентерологічної допомоги шляхом надання лікарям доступу до підвищення професійної кваліфікації, підтримки наукових досліджень та вдосконалення клінічних стандартів. UEG всіляко сприяє міжнародному співробітництву та обміну знаннями, тому українські фахівці мають можливість скористатися широкими можливостями, які надає членство в UEG, зокрема:

- представлення результатів досліджень на міжнародному рівні завдяки публікаціям у спеціалізованому журналі (електронна версія: www.ueg.eu/journal);
- участь в Європейському гастроентерологічному тижні (UEG Week);
- підвищення кваліфікації за допомогою онлайн- та очних курсів післядипломної освіти, стажування, участь у програмах співробітництва;
- отримання грантів, можливість представляти роботи на здобуття премій за найкращі дослідження;
- обмін досвідом та отримання консультацій від провідних фахівців;
- доступ до онлайн-бібліотеки, ознайомлення з найактуальнішими науковими дослідженнями в галузі гастроентерології та гепатології, сучасними стандартами та клінічними рекомендаціями, представленими на сайті UEG;
- безпосередня участь у діяльності колегій та комітетів UEG (вакансії представлені на www.ueg.eu/about-ueg/open-calls), участь молодих вчених у роботі Групи молодих талантів, що входить до складу UEG.

Доповідач закликав молодих українських гастроентерологів активно долучатися до роботи UEG та запросив усіх присутніх взяти участь у головному форумі UEG — черговому 25-му Європейському гастроентерологічному тижні (UEG Week), який відбудеться 28.10–01.11.2017 р. у Барселоні (Іспанія), поінформовавши, що ознайомитися з програмою та зареєструватися для безкоштовного онлайн-перегляду конференції можна на сторінці: www.ueg.eu/week/programme/scientific-programme.

Голова організаційного комітету з'їзду — член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор **Наталія Харченко** щиро подякувала Л. Річчарделло за виступ, зазначивши, що в 2016 р. Україна стала членом UEG, та передала делегатам з'їзду привітання від представників профільних асоціацій з Білорусі, Казахстану, Узбекистану, Латвії, Німеччини та вітчизняних колег.

Жвавий інтерес аудиторії викликав короткий фільм про історію, структуру та діяльність УГА, логічним продовженням якого став звіт про роботу цієї асоціації у 2014–2017 рр., представлений президентом УГА, завідувачем кафедри внутрішньої медицини № 1 Харківського національного медичного університету професором **Олегом Бабаком**. Доповідач поінформував, що на сьогодні членами УГА є 732 гастроентерологи з усіх регіонів України, з них 37 професорів —

докторів медичних наук, 72 кандидати медичних наук, 44% членів УГА становлять лікарі вищої та 28% — першої кваліфікаційної категорії. Відповідно до статуту УГА, кожен її член забезпечений сучасною пластиковою членською картою. Серед переваг, які надає членство в УГА, промовець відзначив автоматичне набуття членства в UEG, що дозволяє нарівні з іншими європейськими гастроентерологами регулярно отримувати найсвіжішу інформацію з фахових питань на електронну пошту, а також можливість самостійно подавати заявки на участь у міжнародних конгресах і конференціях, розраховувати на всебічну підтримку провідних фахівців асоціації у вирішенні складних професійних та організаційних питань, брати активну безпосередню участь в обговоренні планів та проектів УГА, що розміщуються на її офіційному сайті. З 2007 р. УГА запровадила європейську модель організації щорічних Гастроентерологічних тижнів, де підсумовуються досягнення, обговорюються перспективи і болючі проблеми прикладної та теоретичної гастроентерології. За звітний період відбулися гастроентерологічні тижні у Дніпрі та Харкові, були проведені дві Національні школи гастроентерологів та гепатологів України, низка регіональних заходів. Плідно працюють 5 комітетів УГА — з освіти, наукової роботи, по роботі з молодими вченими, етики та міжнародної роботи.

Комітетом з освіти, який очолює професор Н. Харченко, розробляються та впроваджуються у практику клінічні протоколи медичної допомоги хворим із патологією органів травлення, проводиться безперервне навчання лікарів відповідно до нових кваліфікаційних характеристик, що відповідають європейським стандартам. Укладено договір з Європейською асоціацією гастроентерологів та ендоскопістів про проведення спільних циклів післядипломної освіти для українських лікарів-гастроентерологів. Завдяки зусиллям УГА в декількох наукових центрах України — в Києві, Харкові, Дніпрі, Полтаві — проводяться багатоцентрові дослідження, спрямовані на підвищення ефективності лікування пацієнтів із виразковим колітом та хворобою Крона.

Комітет з науки під керівництвом професора Ю. Степанова здійснює координацію науково-дослідних робіт, які проводяться за вісьмома напрямками:

- кислотозалежні захворювання;
- панкреатологія;
- гепатологія;
- захворювання кишечника;
- коморбідні стани;
- дитяча гастроентерологія;
- дієтологія;
- функціональні захворювання.

Результатом роботи членів правління УГА у складі мультидисциплінарних груп МОЗ та НАМН України стали уніфіковані клінічні протоколи первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги при аутоімунному гепатиті, неалкогольному стеатогепатиті, хворобі Крона, виразковому коліті.

УГА приділяє багато уваги Комітету роботи з молоддю — під керівництвом професора Ігоря Скрипника у 2015 р. в межах VIII Українського гастроентерологічного тижня проведено сателітний симпозіум «Досягнення молодих вчених у практичній та експериментальній гастроентерології»; за результатами конкурсу молодих вчених найкращі наукові роботи з проблем клінічної та теоретичної гастроентерології щорічно відзначаються дипломами та преміями УГА. У 2017 р. президія УГА висунула двох найбільш талановитих молодих вчених для участі в Європейському конкурсі «Висхідна зірка гастроентерології 2018».

Членами Комітету з етики УГА, який очолює професор Г. Фадєєнко, протягом звітного періоду перекладено українською мовою та адаптовано до вітчизняних стандартів міжнародні рекомендації з біоетики; в регіональних відділеннях прочитано лекції з проблем етики у практичній роботі лікарів.

Комітет з міжнародної роботи, головою якого є О. Швець, постійно здійснює аналіз результатів міжнародних наукових досліджень і зарубіжних публікацій у галузі клінічної та експериментальної гастроентерології та дієтології, а найактуальніші матеріали адаптуються до українських стандартів та щотижнево публікуються на офіційному сайті УГА.

Провідні українські вчені представляють УГА в міжнародних профільних організаціях. Так, професор Н. Губергіц є членом Ради Європейського клубу панкреатологів та Міжнародної асоціації панкреатологів, професор А. Дорощев та професор Т. Звягінцева є національними представниками України в Європейській організації з вивчення хвороби Крона та виразкового коліту (ECCO).

Враховуючи те що основою УГА є регіональні осередки, а, згідно з національною концепцією охорони здоров'я, провідну роль у наданні медичної допомоги населенню відіграє лікар загальної практики/сімейної медицини, вчені УГА розробляють і впроваджують у практику методичні матеріали щодо курації пацієнтів гастроентерологічного профілю на різних етапах медичної допомоги. З метою підвищення її якості керівництво УГА здійснювало виїзні сесії в Івано-Франківській, Полтавській, Харківській областях, під час яких проводився аналіз роботи регіональних осередків, надавалася консультативна та методична допомога членам УГА. Доповідач відзначив позитивний факт відновлення у місті Северодонецьку Луганського регіонального відділення УГА, за що подякував обласному гастроентерологу Ю. Аверковій.

До проблемних питань О. Бабак відніс скорочення гастроентерологічної служби і погіршення матеріально-технічної бази, проте словесно сподівання, що нові законодавчі ініціативи Парламенту та Уряду України нададуть старт відновленню вітчизняної медицини.

Серед завдань на майбутнє, що стоять перед УГА, промовець зосередив увагу на питаннях:

- підвищення ролі УГА в атестації лікарів за фахом «Гастроентерологія»;
- ширше представлення результатів вітчизняних наукових досліджень в авторитетних міжнародних виданнях;
- продовження практики запрошення провідних європейських вчених для виступу з лекціями та майстер-класами з метою підвищення професійного рівня лікарів;
- надання всебічної підтримки та заохочення лікарів і молодих вчених до участі в міжнародних конференціях та конгресах.

На актуальних проблемах гастроентерологічної практики та клінічної роботи зупинилася у своєму виступі головний експерт за напрямком «Гастроентерологія» МОЗ України, голова Київського обласного відділення УГА та голова Комітету з освіти УГА, завідувач кафедри гастроентерології, дієтології та ендоскопії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика професор **Н. Харченко**. Вона нагадала присутнім, що основними документами, які регламентують роботу гастроентерологічної служби в Україні, є:

- Наказ МОЗ України від 28.12.2009 р. № 1051 «Про надання медичної допомоги хворим гастроентерологічного профілю»;
- Наказ МОЗ України від 19.02.2013 р. № 133 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я»;
- Наказ МОЗ України від 11.02.2016 р. № 90 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стан-

дартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника» та аналогічні накази стосовно вірусного гепатиту С, вірусного гепатиту В, муковісцидозу;

- Наказ МОЗ України від 21.03.2017 р. № 302 «Про затвердження Положення про групи експертів МОЗ України»;
- Наказ МОЗ України № 1422 від 29.12.2016 р. «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 28.09.2012 р. № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі МОЗ України».

Доповідач звернула увагу на складність та деякі суперечності наказу № 1422 та зауважила, що в разі прийняття проекту Закону України № 6327 «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» лікар має користуватися клінічними протоколами, затвердженими на центральному рівні.

Н. Харченко висловила надію, що буде повернена практика використання затверджених МОЗ України протоколів, створених на підставі міжнародних протоколів, після оцінки їх сучасності та актуальності. На сьогодні лікарі-гастроентерологи можуть застосовувати локальні протоколи, якщо це офіційно затверджено адміністрацією медичного закладу. Спікер рекомендувала не мити увагою постійно оновлювану бібліотеку клінічних протоколів та настанов, представлену на сайті УГА.

Крім вищезазначених документів, діяльності гастроентерологічної служби стосуються розроблені МОЗ України «Рамкові вимоги до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування першого та другого рівнів». У 2017 р. затверджені «Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства», у 8 пілотних областях ефективно втілюється спільний зі Світовим банком проект «Поліпшення здоров'я на службі у людей». Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 560-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я» також містить багато пунктів, до яких повинні залучатися гастроентерологи, активно розвиваючи профілактичний напрямок медичної допомоги.

Доповідаючи про показники роботи гастроентерологічної служби, Н. Харченко констатувала, що зростання поширеності захворювання органів травлення, які займають третє місце у структурі загальної поширеності захворювань в Україні, за останні роки дещо сповільнилося, залишившись незмінним у 2016–2017 рр., а кількість зареєстрованих випадків цієї патології в 2016 р. становила 6 млн 296 тис. Позитивними моментами, на думку доповідача, є покращення діагностики таких захворювань як диспепсія, гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба (ГЕРХ), синдром по-

драженого кишечника, крім того, можна відзначити стабільність кількості хворих, які перебувають під диспансерним наглядом, деяке зниження летальності.

На сьогодні кількість гастроентерологів у закладах системи МОЗ України становить 648 «дорослих» лікарів, в інших відомствах — 111 гастроентерологів, в тому числі в закладах НАМН України — 51, у приватних структурах — 92, загальна кількість гастроентерологів на кінець 2016 р. — 851 лікар, які опікуються здоров'ям дорослого населення, що дещо більше показників, рекомендованих Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ).

Відзначивши зростання кількості гастроентерологів вищої категорії, доповідач нагадала присутнім положення кваліфікаційних характеристик лікаря-гастроентеролога, зокрема те, що лікар другої кваліфікаційної категорії повинен самостійно проводити ректосигмоскопію, а вищої категорії — ще й езофагогастроудоденоскопію, та зауважила, що європейські вимоги для отримання диплома лікаря-гастроентеролога передбачають вміння проводити ендоскопічні дослідження (в тому числі колоноскопію), ультразвукове дослідження та деякі ендоскопічні втручання на органах травлення. Тому Н. Харченко закликала молодих лікарів вже сьогодні приділяти більше уваги освоєнню інструментальних методик дослідження та лікування.

Спікер поінформувала аудиторію про тенденцію подальшого скорочення кількості ліжок гастроентерологічного профілю в лікарняних закладах — у 2016 р. це становило 3143 ліжка. За звітний період закрито 73 гастроентерологічні кабінети.

Звітуючи про свою діяльність як головного спеціаліста МОЗ України за напрямком «Гастроентерологія» (на сьогодні інститут головних позаштатних спеціалістів скасовано, їх замінили групи експертів МОЗ України — прим. ред.), Н. Харченко особливо відзначила участь у розробці 8-го випуску Державного формуляра лікарських засобів, підготовці настанов та клінічних протоколів медичної допомоги при цирозі печінки та його ускладненнях, оновленні протоколів з ГЕРХ, проведенні роботи щодо створення банку даних пацієнтів із запальними захворюваннями кишечника, участь у спільних робочих нарадах представників МОЗ України та Світового банку щодо Проекту «Поліпшення здоров'я на службі у людей», проведенні роботи щодо створення в Україні єдиної електронної інтегрованої системи спостереження за захворюваннями в межах концепції «Єдиний світ — єдине здоров'я».

Серед основних напрямків подальшого розвитку вітчизняної гастроентерології доповідач назвала:

- розроблення національних програм, спрямованих на вдосконалення діагностики, сучасне виявлення та лікування передракових змін органів травлення та запальних захворювань кишечника;
- підготовку проекту «Профілактика та раннє виявлення передпухлинних станів шлунка та кишечника» та висунення його як одного з пріоритетних напрямків спільного проекту МОЗ України та Світового банку у сфері громадського здоров'я;
- впровадження, контроль та перегляд настанов і протоколів надання медичної допомоги хворим гастроентерологічного профілю;
- участь в реалізації Національного плану заходів щодо неінфекційних захворювань;
- розвиток профілактичного напрямку, розвиток та удосконалення наступності в наданні медичної допомоги хворим гастроентерологічного профілю;
- розроблення індикаторів якості надання гастроентерологічної допомоги;
- сприяння розвитку гастроентерологічної допомоги з позицій «чотирьох П»: прогнозування, профілактика, персоніфікація, залучення хворого до процесу лікування (прихильність);
- підвищення якості підготовки лікарів-гастроентерологів (збільшення тривалості програми спеціалізації до 6 міс);
- контроль та сприяння відповідності підготовки лікарів-гастроентерологів сучасним кваліфікаційним характеристикам (у тому числі проведення майстер-класів з ендоскопії з роботою на муляжах).

Учасники з'їзду мали змогу заслухати звіт секретаря УГА, провідного наукового співробітника Придніпровського наукового центру МОЗ України та НАМН України **Михайла Зака** та звіт ревізійної комісії, що перевірила фінансово-господарчу діяльність УГА за період 2014–2017 рр., представлений завідувачем кафедри внутрішньої та сімейної медицини Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова професором **В'ячеславом Чернобровим**.

Голова Комітету по роботі з молодими вченими, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 Вищого державного навчального закладу (ВДНЗ) «Українська медична стоматологічна академія» (Полтава) професор **Ігор Скрипник** підбив підсумки цього річного конкурсу наукових робіт молодих вчених, відібраних за критеріями актуальності, науковості, особистого внеску номінанта, ілюстративності та якості викладення, та нагородив переможців, серед яких дипломом III ступеня відзначено **Ольгу Лук'яненко** (ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», Дніпро) за наукову роботу «Особливості ліпідного обміну у дітей зі стеатозом підшлункової залози», дипломом II ступеня — **Яну Нікіфорову** (ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України», Харків, науковий керівник — професор Г. Фадеєва) за роботу «Нутригенетичні особливості хворих на неалкогольну жирову хворобу печінки у поєднанні з гіпертонічною хворобою на тлі вісцерального ожиріння з різними порушеннями харчової поведінки», дипломом I ступеня — **Ганну Дорофєєву** (ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», Київ) за наукову роботу «Особливості генетичного поліморфізму у літніх пацієнтів з неспецифічним виразковим колітом в Україні». З огляду на підняту попередніми доповідачами проблему вельми обмеженої кількості публікацій наших науковців у закордонних медичних виданнях, І. Скрипник звернувся до керівників відповідних напрямків наукових медичних установ із закликом мотивувати молодих вчених представляти свої роботи не лише в Україні.

Продовжуючи тему підготовки молодих гастроентерологів, професор Н. Харченко надала інформацію про деякі перспективні закордонні гранти, зокрема:

- «візитні» стипендії UEG для участі у 2-тижневому стажуванні у провідних європейських центрах, метою яких є посилення взаємодії між молодими клініцистами та престижними європейськими тренінговими центрами — у 2017 р. візитну стипендію отримали три молоді гастроентерологи, які пройшли стажування в місті Гамбург (Німеччина) та місті Копенгаген (Данія);
- відбір номінантів на звання «Висхідна зірка гастроентерології», що здійснює UEG серед членів національних гастроентерологічних асоціацій, які є авторами найкращих публікацій у провідних гастроентерологічних журналах (вимоги представлені на сайтах УГА та UEG);
- стажування молодих вчених в ECCO;
- міжнародний конкурс на кращу наукову роботу в галузі гастроентерології та гепатології, який із 1993 р. організовує фармацевтична компанія «ПРО.МЕД.ЦС Прага», у 2017 р. конкурс проводиться за двома категоріями — «публікація» та «ідея»;
- міжнародний та національний дослідний гранти на дослідження мікробіоти, який проводить Інститут мікробіоти та Фонд мікробіоти компанії «Bioscodex» (умови конкурсу представлені на сайті УГА та «Bioscodex»).

Хвилюючим та зворушливим дійством стало відзначення кращих членів УГА: нагородою «За сприяння розвитку гастроентерологічної науки і практики» вшановано засновника та першого керівника УГА — члена-кореспондента НАМН України, професора **Юрія Філіппова**; відзнакою «За велику освітню діяльність, мудрість та досвід» та з нагоди ювілею нагороджена професор **Тетяна Зв'ягінцева**; нагородою «За досвід та мудрість» удостоєна професор **Галина Анохіна**; «За досвід та мудрість» відзначено діяльність багаторічного керівника Івано-Франківського осередку УГА **Людмили Мисліборської**; нагороди «За активну роботу осередка» присвоєні керівнику Одеського регіонального відділення УГА професору **Наталії Драгомерецькій** та керівнику Житомирського регіонального відділення **Володимиру Корендовичу**; нагороди «За активну громадську позицію» удостоєний хірург, який оперував бійців АТО, Народний герой України **Олександр Зеленюк**.

Підтримуючи висловлену в фільмі про УГА думку голови Дніпропетровського обласного відділення УГА, директора ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» професора Юрія Степанова про те, що одним із завдань УГА є допомога її членам у складних професійних та організаційних ситуаціях, учасникам з'їзду була запропонована доповідь директора юридичної фірми, адвоката **Сергія Йонушаса**, в якій з позицій Закону України «Про запобігання корупції» висвітлено питання юридичних аспектів взаємовідносин лікаря з пацієнтами, з керівництвом медичного закладу та представниками фармакологічних компаній. Більш детальний розгляд цих проблем проведено в рамках круглого столу за участю С. Йонушаса та бізнес-тренера **Віктора Труша**.

На засіданні делегатів з'їзду було обрано нового президента УГА, яким став проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти ВДНЗ «Українська медична стоматологічна академія», завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 професор І. Скрипник.

*Вікторія Ніколаєнко,
фото Серія Бека*